

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **11.08.2025**

İskender

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

8 Ağustos 2025 tarihinde İstanbul Çatalca İnceğiz Geri Gönderme Merkezi'nde (GGM) idari gözetim altında tutulan Afganistan uyruklu K.H. isimli kadın, tanık ve avukat beyanlarına göre maruz kaldığı baskı, kötü muamele ve insan onuruna aykırı koşullar nedeniyle merkezin banyo alanında bir çarşafı kendine asarak yaşamına son vermiştir. İntihar anına diğer gözetim altındaki göçmenler de tanıklık etmiş olup, yeterli ve zamanında tıbbi müdahale yapılamaması intiharın ölümle sonuçlanmasında etkili olmuştur.

Olayın hemen ardından intihar sonrası merkezdeki tüm gözetim altındakilerin telefon görüşme haklarının bir süreliğine durdurulduğu, ancak yasağın gece bazı göçmenlerin aileleriyle haberleşmesiyle fiilen aşılmıştır. Ayrıca, Göç İdaresi memurlarının, intihara tanık olan göçmenlere “psikolojik sorunları vardı, GGM'nin kusuru yoktur” beyanı içeren belgeleri zorla imzalattığı ileri sürülmüştür. Aynı gün iki göçmenin daha intihar girişiminde bulunduğu, ancak ölümle sonuçlanmadığı belirtilmiştir.

İstanbul Valiliği 9 Ağustos'ta yaptığı basın açıklamasında kamera kayıtlarının koruma altına alındığını ve adli/idari soruşturma başlatıldığını duyurmuştur. Ancak olayın nedenleri, iddiaların doğruluğu, personelin olaydaki rolü hakkında kamuoyuna doyurucu hiçbir bilgi verilmemiş, münferit bir intihar vakası olarak değerlendirilmiştir.

Daha önce de GGM'lerde yaşanan insan hakları ihlallerini, “beyaz oda” işkencesi iddialarını, sağlık hakkına erişimin engellenmesini, kritik hastaların hastaneye sevk edilmemesini, kötü muamele ve işkence şikayetlerinin soruşturulmamasını ve sorumluların korunmasını defalarca önceki soru önergelerimiz ve açıklamalarımızla dile getirdik. Örneğin geçtiğimiz yıl Antalya Döşemealtı GGM'deki insanlık dışı uygulamaları ve işkence iddialarını sorduğumuz önergeye Bakanlığınızın verdiği yanıtta, tüm iddialar reddedilmiş, “6458 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesi gereği tüm gözetim altındakilerin yakınlarıyla görüşme, sağlık hizmetine erişim ve telefon hakkı vardır; hiçbir hak kısıtlanmamaktadır” denilmişti. Dahası, geri gönderme merkezlerinin “7/24 kamera ile izlendiği ve düzenli olarak denetlendiği” ileri sürülmüştü.

Üstelik Çatalca İnceğiz GGM, geçmişte de çok sayıda hak ihlali iddiasıyla gündeme gelmiştir. 2025'in ilk yarısında kadın göçmenler "Bize yardım edin, kadına şiddete hayır" sloganlarıyla bulundukları koşulları protesto etmiş, protesto 15 kişilik çevik kuvvet ekibi tarafından cop ve kalkanlarla bastırılmış, şiddet gören kadınlar demir parmaklıklara vurarak tepki göstermiştir. Avukatların aktardığına göre bu merkezde; sınır dışı evraklarının baskı ile imzalatılması, fiziksel ve psikolojik şiddet uygulanması, itiraz edenlerin yemek, yatak, sabun gibi en temel ihtiyaçlardan mahrum bırakılması, kadınların birbirleriyle iletişimlerinin engellenmesi gibi uygulamalar sistematik hale gelmiştir.

İHD, TİHV ve diğer hak örgütleri, GGM'lerin denetimsiz, şeffaflıktan uzak, cezaevlerinden bile ağır koşullara sahip olduğunu; burada yaşanan ölümler ve işkence iddialarının bağımsız mekanizmalarca soruşturulması gerektiğini defalarca vurgulamıştır.

Ancak iktidar, bu merkezleri kapatmak bir yana, uluslararası sermaye ve emperyalist ülkelerin göç yönetimi politikalarına uyum sağlayarak daha fazla sayıda göçmeni kapalı alanlara hapsedmekte, onları ucuz, güvencesiz işgücüne ve insanlık dışı muamelelere açık hale getirmektedir. Geri gönderme merkezleri göçmenler mülteciler için adeta bir cezalandırma merkezlerine dönüştürülmüş, uluslararası insan hakları örgütlerinin, göçmen ve mülteci komisyonlarının bu noktadaki sessiz tutumları mültecilerin her geçen gün daha büyük bir karanlığa sürüklenmesine neden olmaktadır. Saray iktidarının ise "güvenlik" adı altında uyguladığı politikalar, göçmenlerin hem emek sömürsüne hem de hak arayışlarının bastırılmasına hizmet eden bir rejim yaratmaktadır. Çatalca'da yaşanan ölüm, bu politikanın insan hayatını hiçe sayan gerçek yüzünü ortaya koymaktadır.

Bu Bağlamda;

1. 08.08.2025'te Çatalca İnceğiz GGM'de hayatını kaybeden K.H.'nin ölümüne ilişkin tespitler nelerdir? Ölüm sebebi, olayın gerçekleştiği yer ve saat, intiharın fark edilme süresi, ilk müdahale zamanı ve sağlık ekibinin merkeze ulaşma süresi nedir?
2. Olayda personelin ihmali olup olmadığı araştırılmış mıdır? Açılan adli veya idari soruşturmaların kapsamı, yürütülen işlemler ve soruşturmaların mevcut aşaması nedir?
3. Son 5 yılda Çatalca İnceğiz GGM'de kaç intihar vakası ve intihar girişimi yaşanmıştır? Bu vakaların sonuçları (ölüm, yaralanma vb.) nedir?
4. Aynı gün iki göçmenin daha intihar girişiminde bulunduğu iddiası doğru mudur? Doğru ise bu kişilerin mevcut sağlık durumları nedir?
5. 2020-2025 yılları arasında GGM personeli hakkında kötü muamele, işkence veya ihmal nedeniyle kaç adli ve idari soruşturma açılmıştır? Bu soruşturmaların kaç cezaî yaptırımla sonuçlanmış?
6. Olay sonrası tanık göçmenlere "psikolojik sorun" ifadesi içeren belgelerin zorla imzalatıldığı iddiası doğru mudur? Olay günü telefon görüşme haklarının kısıtlandığına dair iddialar doğru mudur?
7. GGM'lerde göçmenlere yönelik psikolojik destek hizmetleri hangi usul ve sıklıkta sağlanmaktadır? Farklı dillerde psikolojik destek sunma yükümlülüğü nasıl yerine getirilmektedir? K.H.'nin olay öncesinde herhangi bir psikolojik sorun tespit edilmişse, kendi ana dilinde psikolojik destek veya terapi alması sağlanmış mıdır?
8. Çatalca İnceğiz GGM hangi sıklıkta ve hangi kurumlar tarafından denetlenmektedir? Son beş yılda yapılan denetimlerin sayısı, kapsamı ve raporlarında öne çıkan tespitler nelerdir?
9. Önceki önergelerimize "her hak tanınıyor, her şey mevzuata uygun" yanıtını veren Bakanlık, bugün Çatalca'daki ölüm ve benzeri ihlalleri nasıl açıklamaktadır?

10. Saray iktidarının AB ile yaptığı geri kabul anlaşmaları ve göç yönetimi politikaları kapsamında, geri gönderme merkezleri hangi uluslararası finansman ve iş birliği mekanizmalarıyla çalışmaktadır? Bu mekanizmalar, göçmenlerin hak ihlallerine maruz kaldığı kapalı merkezlerin sayısını ve kapasitesini artırmakta mıdır?